

İlköğretim Öğrencileri için Öz Bakım Becerileri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İlköğretim Öğrencileri için Öz Bakım Becerileri Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23368>

Özet

İlköğretim Öğrencileri İçin Öz Bakım Becerileri Ölçeği, G. Yılmaz tarafından 2011 yılında hazırlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş özgün bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, özellikle yatılı ilköğretim bölge okulu (YBO) birinci kademe öğrencilerinin öz-bakım becerileri düzeylerini sistematik olarak saptamak ve uygulanan eğitim programlarının bu beceriler üzerindeki etkisini nicel olarak değerlendirmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, öğrencilerin kişisel hijyen, temizlik ve öz-yönetim gibi temel yaşam alanlarındaki yeterliliklerini ölçmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Öz Bakım Becerileri, İlköğretim Öğrencileri, Likert Ölçeği, Psikometrik Özellikler, Geliştirme Ölçeği, Yüksek Lisans Tezi.

Yazarlar

G. Yılmaz

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, ilköğretim birinci kademe öğrencilerine verilen öz-bakım becerileri eğitiminin, öğrencilerin bu becerileri kazanma ve uygulama düzeyleri üzerindeki etkisini ölçmektir. Ölçek, öğrencilerin bağımsız yaşam becerilerini ne ölçüde geliştirdiğini belirleyerek, eğitim programlarının etkinliği hakkında somut veriler sunar.

Ölçek, aynı zamanda, öğrencilerin kişisel hijyen ve sağlıkla ilgili rutinleri takip etme yeteneklerini değerlendirerek, özellikle yatılı okul ortamlarında öğrencilerin gelişimsel ihtiyaçlarına uygun müdahalelerin planlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Yapı

İlköğretim Öğrencileri İçin Öz Bakım Becerileri Ölçeği, bireyin günlük yaşam aktivitelerini (GWA) etkileyen faktörlerin yardımı olmaksızın yerine getirme yeteneği olarak tanımlanan öz-bakım becerileri psikolojik yapıları ölçmektedir. Bu yapı, kişisel temizlik, giyinme, yemek yeme ve temel sağlık sorumlulukları gibi alt boyutları içermektedir.

Ölçek, çocukların gelişimsel dönemlerine uygun olarak, kişisel sorumluluk bilinci ve özerklik düzeylerinin değerlendirilmesine odaklanmakta, böylece gelişim psikolojisi alanında kullanılan önemli bir araç rolünü üstlenmektedir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla gerçekleştirilen analizler, verilerin faktör analizi için uygunluğunu göstermiştir. Analiz sonuçlarına göre, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem uygunluk katsayısı deeri .836 olarak bulunmuştur. Bu değer, veri yapısının faktör analizi için oldukça yeterli olduğunu desteklemektedir.

Ayrıca, verilerin çok deikenli normal dağılım varsayımını test eden Bartlett Sphericity testi sonuçları incelenmiştir. Elde edilen ki-kare deeri, .01 düzeyinde manidar ($p < .01$) çıkmıştır. Bu sonuç, deikenler arasındaki korelasyonun faktörleme için uygun olduğunu ve ölçeğin yapı geçerliğine dair önemli kanıtlar sunduğunu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği, yaygın olarak kullanılan Cronbach Alpha katsayısı hesaplanarak saptanmıştır. Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin genel Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .855 olarak belirlenmiştir.

Bu yüksek güvenilirlik katsayısı (.855), ölçek maddelerinin aynı temel yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüünü ve ölçeğin, öz-bakım becerileri düzeylerini güvenilir bir biçimde yansıttığını kanıtlamaktadır. Bu değer, ölçeğin psikometrik açıdan sağlam olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal boyutları belirlemek üzere faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Analiz öncesinde, veri setinin uygunluğunu doğrulamak için yapılan istatistiksel testler, güçlü sonuçlar vermiştir. KMO deeri (.836) ve Bartlett testi sonuçlarının istatistiksel olarak manidar olması, veri matrisinin faktör çarımı için ideal olduğunu göstermiştir.

Bu bulgular, ölçeğin ölçtüü öz-bakım becerileri yapısının altında yatan faktörlerin güçlü bir şekilde ayrıştığını ve ölçeğin teorik yapısını destekleyen ampirik kanıtlar sunduğunu göstermektedir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme Ölçeği / Öz-Bildirim (Dolaylı Gözlem)

Format: 4'lü Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği

Derecelendirme: 1 = Nadiren, 4 = Her Zaman

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: İlköğretim Öğrencileri (1. Kademe)

Yaş Grubu: İlköğretim 1. Kademe öğrencileri (yaklaşık 6-10 yaş)

Popülasyon Detayları: Yatılı İlköğretim Bölge Okulu (YİBO) öğrencileri üzerinde geliştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Uygulanan bir eğitim programının etkisini ölçmek amacıyla ön-test ve son-test deseninde kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

KMO Katsayısı, Bartlett Testi, [Çıkarım](#), Öz-Yeterlilik, Uşak Üniversitesi, Psikometri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kurulu E-posta Adresleri: gzd82-m@hotmail.com

Yazma Adresi: Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tez Kaynağı)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2011 yılında yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler ve telif hakları bilgisi için yazar G. Yılmaz ile belirtilen e-posta adresi üzerinden iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeye ait orijinal PDF belgesi uradan indirilebilir: [ilkogretim-ogrencileri-icin-oz-bakim-becerileri-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Yılmaz, G. (2011). *Yatılı ilköğretim bölge okulu 1. kademe öğrencilerine verilen öz-bakım becerileri eğitiminin öğrencilerin öz-bakım becerilerine etkisi* (Yüksek lisans tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.

Tez kaynağına YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir: tez.yok.gov.tr

İlköğretim Öğrencileri İçin Öz Bakım Becerileri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin orijinal maddeleri, sağlanan kaynak metinde doğrudan listelenmemiştir. Maddelere ulaşmak için tezin tam metninin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM